

Enisa Kajtazović

KONCEPTUALNA METAFORA U KRATKIM PRIČAMA ALEKSANDRA HEMONA

U radu se istražuju metaforični izrazi i njihove konceptualne metafore koje se koriste u kratkim pričama Aleksandra Hemona. Korpus rada su dvije priče: “Životi drugih” (The Lives of Others) i “Slučaj Kauders” (The Kauders Case). Priče su uzete iz *Knjiga mojih života* (The Book of My Lives) na b/h/s i engleskom jeziku. Priče koje su korištene za korpus ovog rada prvo su nastale na engleskom jeziku i zbog toga će istraživanje kretati od korpusa za engleski jezik. Na b/h/s jezik prevela ih je Irena Žolf i njen prijevod se koristi za b/h/s korpus ovog rada. Glavni cilj rada je prikazati šta se dogodilo kada su metaforični izrazi iz jednog jezika došli u drugi jezik na nivou konceptualnih metafora. U radu se ne istražuje kvalitet prijevoda, prevodilački postupci ili prevodilačke strategije. Pretpostavljeno je da je većina metaforičnih izraza ostala metaforična nakon prelaska u drugi jezik, o čemu svjedoče rezultati u zaključku. Naravno, konceptualizacija određenih pojmova se može razlikovati (više, manje ili u potpunosti) između jezika, međutim, druga pretpostavka jeste da se pojavljuje sličnost između pomenutih jezika u konceptualizaciji za apstraktne pojmove. Za identifikaciju metaforičnih izraza koristi se prilagođena MIPVU, odnosno prilagođena metoda identifikacije metafore Univerziteta Vrije (Metaphor Identification Method Vrije Universiteit). Kategorizacija primjera u korpusu za engleski jezik i za b/h/s jezik vrši se prema Schmidtu (2015).

Ključne riječi: *konceptualna metafora, MIPVU, strukturalna metafora, ontološka metafora, orijentacijska metafora, prevođenje konceptualnih metafora*

0. UVOD

Mnogobrojna istraživanja su pokazala da se konceptualne metafore (KM) koriste u svim sferama jezika i govora, kao u medijima, u politici i sportskom i javnom govoru (Hajdarević i Periša, 2015). Također je ustanovljeno da se KM koriste i u drugim oblastima ljudskog iskustva, kao u filmovima i glumi, crtanim filmovima, crtežima, skulpturi, građevinama, simbolima,

mitovima, zatim u interpretaciji snova, interpretaciji historije, moralnosti, društvenim institucijama, društvenim praksama, ali i gestama (Kövecses, 2002a: 57). Međutim, KM mogu biti i nelingvističke pojave, kao KM završetak narativnog dijela je završetak u muzici. Naprimjer, smrt lika predstavlja se tim što se lik prestaje kretati, ali koristi se i muzičko razrješenje (Chattah, 2006: 57).

Posebno su zanimljive ali i zahtjevne kognitivno-lingvističke kontrastivne analize KM, koje ukazuju na probleme u prikazivanju metaforičkih izraza, društvenih i kulturoloških razlika, ali i druge aspekte kontrastiranih jezika u kojima se ostvaruju KM.

U ovom radu se analiziraju KM koje se koriste u kratkim pričama Aleksandra Hemon, tačnije u dvije kratke priče iz *Knjiga mojih života* (*The Book of My Lives*). Istraživane su priče “Životi drugih” (*The Lives of Others*) i “Slučaj Kauders” (*The Kauders Case*). Istraživanje KM se prvo vrši u pričama na engleskom jeziku, nakon čega se istražuje njihov prijevod na b/h/s jezik koji je uradila Irena Žolf.

Cilj rada je opisati šta se dogodilo kada su metaforični izrazi iz jednog jezika došli u drugi, odnosno da li KM postoji nakon prevođenja na drugi jezik. U slučaju kada se KM koristi i u ciljnom tekstu (*target text*, TT), posmatra se da li su se koncepti izmijenili. Pretpostavka jeste da će većina metaforičnih izraza ostati metaforična i u prijevodu na b/h/s jezik. Međutim, očekuje se da će konceptualizacija određenih pojmova pokazati veće ili manje razlike između jezika. Druga je pretpostavka da će se pojaviti sličnost između izvornog jezika (*source language*, SL) i ciljnog jezika (*target language*, TL) u konceptualizaciji za apstraktne pojmove.

Za pronalaženje primjera za analizu u korpusu koristit će se prilagođena MIPVU, odnosno prilagođena metoda identifikacije metafore Univerziteta Vrije (*Metaphor Identification Method Vrije Universiteit*).

1. KONCEPTUALNA METAFORA

Ljudi svakodnevno koriste metafore kako bi lakše razumjeli apstraktne koncepte (Lakoff, 1987: 154). Konstruktivistički pristup metafori daje važnu ulogu jeziku i mislima. Ovaj pristup zastupa stav da se značenje gradi.

Nekonstruktivistički pristup metaforu smatra nevažnom i zastupa stav da je naučnici ne trebaju koristiti (Ortony, 1993: 2).

Govoriti o životu ili o ljubavi koristeći izraze za putovanje, o raspravama koristeći izraze za rat, o teorijama koristeći izraze za građevine, o idejama koristeći izraze za hranu, o društvenoj organizaciji koristeći izraze o biljkama, jeste razumijevanje jedne konceptualne domene uz pomoć druge konceptualne domene što čini konceptualnu metaforu (Kövecses, 2002a: 4). Kraće rečeno, konceptualna domena (a) je konceptualna domena (b). Konceptualnom domenom se smatra bilo koje koherentno organizirano iskustvo. Izvorišna domena (source domain) je ona iz koje se crpi metaforični izraz, a ciljna domena (target domain) je ona na koju se izraz odnosi. Često citirani primjeri konceptualnih metafora su iz poznatog rada *Metaphors We Live By*:

*Odbranio sam svoju tvrdnju.*¹ – PREPIRANJE JE RAT;
*Morat ćemo ići svako svojim putem.*² – LJUBAV JE PUTOVANJE;
*Moramo izgraditi novu teoriju.*³ – TEORIJE SU GRAĐEVINE;
*To je previše činjenica da ih sve probavim.*⁴ – IDEJE SU HRANA;
*Kompanija brzo raste.*⁵ – SOCIJALNA ORGANIZACIJA JE BILJKA.

Ciljne domene su više apstraktni pojmovi, dok su izvorišne domene konkretniji fizički koncepti. Proces objašnjavanja apstraktnog pojma konkretnim pojmom je jednosmjernan, što se naziva principom jednosmjernosti (Kövecses, 2002a: 6).

1.1. Vrste metafora

KM se dijele na strukturalne, ontološke i orijentacijske metafore. Kognitivna funkcija **strukturalnih metafora** je da govornicima omogući da razumiju cilj A uz pomoć strukture izvora B, što se postiže preslikavanjem između elemenata A i B (Kövecses, 2002a: 33). KM *VRIJEME JE KRETANJE* u engleskom jeziku postoje kao *VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE*

¹ Vlastiti prijevod (dalje u tekstu VP). Originalni primjer (dalje u tekstu O): *I defended my argument*. Kövecses, 2002a: 5.

² VP. O: *We'll just have to go our separate ways*. Kövecses, 2002a: 5.

³ VP. O: *We have to construct a new theory*. Kövecses, 2002a: 5.

⁴ VP. O: *There are too many facts to digest them all*. Kövecses, 2002a: 5.

⁵ VP. O: *The company is growing fast*. Kövecses, 2002a: 8.

PREDMETA I VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE POSMATRAČA NASPRAM STACIONARNOG PREDMETA/TRENTKA. Primjeri za metaforu VRIJEME JE KRETANJE:

VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE PREDMETA

*Doći će vrijeme kada...*⁶,

*Vrijeme proljeće/leti...*⁷.

VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE POSMATRAČA NASPRAM STACIONARNOG PREDMETA/ TRENTKA

*Išli smo u susret tom danu.*⁸

Kognitivni zadatak **ontoloških metafora** jeste da daju ontološki status generalnim kategorijama ciljnih koncepata koji su apstraktni. Ovim se pokazuje da se iskustva zamišljaju kao predmeti, supstance i spremnici, ali bez specificiranja koje su vrste predmeta, spremnika ili supstanci u pitanju (Kövecses, 2002a: 34). Na taj način um se može konceptualizirati kao mašina kao u primjeru ‘My mind is *rusty* in the morning’ (Ibid.: 35). Slično je na b/h/s jeziku ‘Malo sam *zahrđao*, ali i dalje sam dobar!’⁹. Ovaj primjer može se koristiti i za fizičke ali i za mentalne sposobnosti.

Orijentacijska metafora koristi jedan sistem koncepata da predstavi drugi sistem koncepata, i to najviše vezanih za prostornu orijentaciju kao gore-dolje, unutra-van, naprijed-nazad, upaljeno-ugašeno, duboko-plitko i centar-periferija. Ove prostorne orijentacije se pojavljuju prema načinu kako ljudska tijela funkcioniraju u svom okolišu. KM SRETAN JE GORE na taj način na engleskom jeziku postoji u izrazu ‘I’m feeling *up* today’ (Lakoff i Johnson, 2003). U b/h/s jeziku metaforu SREĆA JE GORE možemo predstaviti izrazom ‘*lebdjeti* od sreće’, kao u: Glumica Georgia May Foote (25) *lebdj od sreće* dok priča o svojoj romantičnoj vezi sa zgodnim Italijanom Giovannijem.¹⁰, gdje radnja *lebdjeti* znači biti iznad površine – gore.

⁶ VP. O: The time will *come* when... Kövecses, 2002a: 33.

⁷ VP. O: The time is *flying by*. Kövecses, 2002a: 34.

⁸ Vlastiti primjer (dalje u tekstu vp). O: His stay in Russia *extended* over many years. Kövecses, 2002a: 34.

⁹ Primjer preuzet 14. 05. 2015. godine sa stranice: realmadridbih.com/bale-malo-sam-zahrdao-ali-i-dalje-sam-dobar/.

¹⁰ Primjer 05. 10. 2016. godine sa stranice: <http://novasloboda.ba/georgia-may-foote-lebdi-od-srece/>.

Većina osnovnih koncepata je organizirana na osnovu jedne ili više prostornih metafora te tako BOG JE GORE orijentacija daje orijentaciji GORE značenje općeg dobra, što dokazuju slučajevi kao SREĆA JE GORE, ZDRAVLJE JE GORE, GORE JE KADA SI ŽIV, IMATI VIŠI DRUŠTVENI STATUS JE GORE I IMATI KONTROLU JE GORE (Ibid.: 17–18).

1.2. Prevođenje metafora

Svaki jezik opisuje i organizira svijet na drugi način i stvara svoje vlastite kategorije (Culler, 1976, Baker, 1998).

Da bi prevođenje počelo, mora se prvo razumjeti šta se prevodi, što je ograničeno lingvističkim, društvenim i istorijskim konvencijama, te se kombinira subjektivno i objektivno, i postiže jedinstven proizvod (Tabakowska, 1993: 73). Tvrdi se da su svi tekstovi prevodivi ukoliko su razumljivi i da je svako čitanje izgrađivanje značenja, pa tako i svako prevođenje (Ibid.: 77). Međutim, ukoliko su neki originalni tekst i njegov prijevod ekvivalentni, to znači da su ekvivalentni po konceptualizaciji, a stoga i po iskustvu (Ibid.: 128).

Prevođenje metafora izučava se intenzivnije posljednjih četrdeset godina. Jedan od prvih radova koji izučava prevođenje metafora “Can Metaphor be translated?” napisao je Daught (1976). Postoji značajan međusobni utjecaj i saradnja između teorije prevođenja i izučavanja metafore, ali također i razlike u pristupima i isticanjima u istraživanjima (Shuttleworth, 2014: 62). Prevođenje metafora iz jednog jezika u drugi, odnosno iz jedne kulture u drugu, može da bude problematično zbog lingvističkih i kulturoloških razlika (Schmidt, 2012: 11). Prema tome, kada se rade prijevodi metafora, svaki prijevod se mora prilagoditi tako da misaone konstrukcije iz jedne kulture odgovaraju značenjski misaonim konstrukcijama u drugoj kulturi u koju se prevode. Prijevod konceptualnih metafora stoga postaje težak kada se pojave neekvivalencije između poimanja koncepata, odnosno KM, ali i kada TL nema način ili potrebu da iz bilo kojeg razloga iskoristi KM u prijevodu. U ovom radu se slažemo sa sljedećim definicijama prevođenja, jer ne posjeduju ograničenja koja bi nečim remetila prevođenje KM. Teoriju ‘prevodilačke radnje’ (translatorisches Handeln) je 1984. godine razvio Justa Holtz-Mänttari (Schäffner, 1998: 3). Tu se prijevod primarno smatra procesom međukulturološke komunikacije, čiji je krajnji proizvod tekst koji primjerno funkcioniра u nekoj situaciji i u nekom kontekstu upotrebe.

Prevodivost više nije pitanje individualnog metaforičnog izraza, već je povezana s nivoom konceptualnog sistema SL i TL (Schäffner, 2004).

Prijevodom se smatra i svaki tekst koji je prihvaćen kao prijevod u ciljnoj kulturi ili svaki tekst koji ulazi u prihvaćeni opseg odstupanja što definira norma prijevoda ciljne kulture. Također, prijevod ne mora da ispunjava zahtjeve “apsolutne ekvivalencije” ili “adekvatnosti” da bi bio prijevod (Chesterman, 1997: 59). Najmanje potrebno da se tvrdi da je tekst prijevod jeste da ga prihvataju klijenti ili čitaoci u ciljnoj kulturi kao prijevod, odnosno da se prihvata da je u skladu s opštepoznatim normama (Ibid.: 62).

Slika koju naslika slikar predstavlja prirodnu metaforu u kojoj odabir i upotreba slikarskih tehnika daju završni oblik stvari koja se slikom predstavlja. U prevodilačkom smislu, ekvivalencija je na nivou teme slike, dok doživljaj gledaoca zavisi od korištene tehnike (Tabakowska, 1993: 129).

Kada se piše o metafori u prijevodu, mora se istovremeno razmišljati o dva različita semantička prenošenja, odnosno o prenošenju između jezika i prenošenju između različitih domena iskustva (Shuttleworth, 2011: 301).

Tri glavne procedure ili strategije koje se često pojavljuju u teoriji prilikom prevođenja metafora su (Schäffner, 2012: 252):

1. metafora u istu metaforu – direktni prijevod,
2. metafora u različitu metaforu – zamjena slike u ST sa metaforom iz TL koja ima isti ili sličan smisao ili slične asocijacije,
3. metafora u značenje – parafraza, promjena ka neslikovitom ekvivalentu.

Nešto detaljnije procedure za prevođenje metafora, koje su često isticane, dao je Newmark (1981: 87–91):

1. reprodukcija iste slike u TL,
2. zamjena slike u SL standardnom slikom u TL koja se ne suprotstavlja kulturi TL,
3. prijevod metafore upotrebom poređenja, zadržavanje slike,
4. prijevod metafore (ili poređenja) s dodatnim značenjem poređenja (ili dodatnim značenjem metafore),
5. promjena značenja metafore,
6. brisanje metafore,
7. ista metafora kombinovana sa značenjem.

Ove strategije ipak se neće koristiti za posmatranje metaforičnih izraza u ovom radu, jer se u radu istražuju KM iz metaforičnih izraza te se analiza može detaljnije posmatrati kroz kategorije koje predstavlja Schmidt (2015), a koje su objašnjene u dijelu 3.1.

2. METODA IDENTIFIKACIJE PRIMJERA U KORPUSU

Osnovna procedura identifikacije primjera u korpusu jeste (Steen et al., 2010):

1. pronalaženje riječi povezanih sa metaforom (metaphor-related words, MRWs) se odvija čitajući tekst od riječi do riječi.
2. kada je riječ indirektno¹¹ korištena, i može biti objašnjena nekim preslikavanjem s domene na domenu, tada se označava kao riječ koja je metaforična ili MRW.
3. kada je riječ direktno korištena, ali se njena upotreba može objasniti uz pomoć preslikavanja, može se označiti kao ‘direktna metafora’ (direct metaphor, MRW, direct).
4. upotreba riječi u svrhu leksičko-gramatičke zamjene, kao lične zamjenice trećeg lica jednine, ili izostavljanje riječi, tada direktno ili indirektno ide s tim zamjenama ili izostavljanjima, koja potencijalno mogu biti objašnjena nekim preslikavanjem između domena, što se označava kao implicitna metafora (MRW, implicit).
5. kada riječ signalizira preslikavanje između domena, označava se kao signal metafore (metaphor flag, MFlag).
6. polusloženice se analiziraju kao fraze koje se sastoje od više od jedne leksičke jedinice, prema prvih pet koraka MIPVU.

Prilikom pronalaska primjera posmatrat će se promjenjive ili samostalne vrste riječi i prijedlozi (u čemu se ogleda prilagodba u uporedbi na standardnu proceduru MIPVU) i one koje pokazuju metaforičnost bit će navedene

¹¹ Indirektna upotreba leksičke jedinice se identificira uz pomoć MIP (koja je prilagođena). Takva procedura obuhvata: a) identifikaciju kontekstualnog značenja leksičke jedinice, b) provjeru postojanja osnovnijeg značenja leksičke jedinice, c) određivanje da li osnovnije značenje leksičke jedinice ima dovoljnu razliku od kontekstualnog značenja, d) ispitivanje da li se kontekstualno značenje leksičke jedinice može povezati s osnovnijim značenjem i, ukoliko su b), c) i d) pozitivni, leksička jedinica se obilježava kao MRW. Za više vidi Pragglez Group (2007).

u daljnjoj analizi. Procedura za identifikaciju primjera provodit će se kako je gore pisano, ali neće pismeno biti prikazan njen proces zbog opširnosti opisa. Za svaki primjer pronađen na engleskom jeziku potrebno je navesti konceptualnu metaforu i zatim provjeriti isti dio teksta na b/h/s jeziku. Ukoliko se i na b/h/s jeziku pojavi metaforičnost, određuje se konceptualna metafora ukoliko postoji, upoređuje se da li je konceptualizacija pojmo-va ostvarena na sličan način ili sličnosti nema. Ukoliko se metaforičnost ne pojavi u prijevodu na b/h/s jezik, zabilježiti će se njena odsutnost kao ‘metaforičnost ne postoji u prijevodu na b/h/s jezik’.

3. ANALIZA PRIMJERA IZ KORPUSA

Definiranje riječi na engleskom jeziku rađeno je prema rječniku *Macmillan Dictionary* online (<http://www.macmillandictionary.com/>). Definiranje riječi na b/h/s jeziku rađeno je prema *Rječniku bosanskoga jezika* (2010).

Prepoznavanje KM koje se nalaze u metaforičnim izrazima u pričama radi se na osnovu konvencionalnih metafora. U ovom slučaju KM smatramo konvencionalnom ukoliko se nalazi navedena u radovima *Washing the Brain-Metaphor and Hidden Ideology*, Andrew Goatly (2007), i *Metaphor: A Practical Introduction*, Zoltán Kövecses (2002a). Ukoliko neka KM ne bude u tim okvirima, bit će istraženo da li imaju objavljeni izvori koji potvrđuju njeno postojanje. Na taj način se pokazana metaforičnost prema prilagođenoj MIPVU može pokušati dalje objasniti.

Primjere iz korpusa na engleskom jeziku uvodimo prve jer su izvorni tekst (source text, ST). Primjere iz korpusa na b/h/s jeziku uvodimo druge jer su ciljni tekst (target text, TT).

3.1. Kategorizacija primjera iz korpusa

Kategorizacija primjera vršit će se prema Schmidtu (2015). Autor koristi sljedeću podjelu:

1. kategorije 1a) $m \rightarrow m$ (KM \rightarrow KM), metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom iste konceptualne metafore istog preslikavanja i istog značenja. (K1a)

2. kategorije 1b) $m \rightarrow m'$ ($KM \rightarrow KM$), metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom iste konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja. (K1b)
3. kategorije 2) $m \rightarrow m1$ ($KM \rightarrow KM1$), metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom različite konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja. (K2)
4. kategorija 3) $m \rightarrow \text{non-}m$, metaforičan izraz je preveden nemetaforičnim sličnog značenja (poznato i kao parafraziranje). (K3)
5. kategorija 4) $m \rightarrow \emptyset$, metaforičan izraz je preveden nultim elementom (poznato i kao brisanje, izostavljanje ili nulti prijevod). (K4)
6. kategorija 5) $\text{non-}m \rightarrow m$, nemetaforični izraz je preveden metaforičnim izrazom sličnog značenja. (K5)
7. kategorija 6) $\emptyset \rightarrow m$, nulti element je preveden metaforičnim izrazom. (K6)

U ovom radu istraživanje KM kreće iz engleskog jezika koji je SL i metaforični izrazi pronađeni na engleskom jeziku su ST. Kada se pronađe metaforičnost u ST, tada se isti dio korpusa posmatra u TT. U kategorizaciji primjera će biti korištene kategorije: 1a, 1b, 2, 3 i 4. Kategorije 5 i 6 neće biti korištene jer se odnose na identifikaciju metaforičnih izraza u TT, dok u ST ti izrazi nisu metaforični ili su izostavljeni/izbrisani.

3.2. Primjeri iz korpusa

Primjeri koji se svrstaju u kategoriju 1a, 1b i 2 predstavljaju primjere koji potvrđuju pretpostavke ovog rada. Kategorije 3 i 4, prema početnim pretpostavkama, trebaju imati manje zabilježenih primjera.

3.2.1. Primjeri koji pripadaju K1a – metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom iste konceptualne metafore istog preslikavanja i istog značenja

1. ST: When she was eventually taken to the hospital *in obvious and audible pain*, I was left...

STANJE JE SPREMNIK

TT: Kad su je konačno odvezli u bolnicu, *vidno i čujno u bolovima*, mene su ostavili...

STANJE JE SPREMNIK

Ista KM se koristi u primjeru za oba jezika i to uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima te se svrstava u K1a.

2. ST: ...(whose names and *faces have sunk to the sandy bottom of an aging mind*-...

UM JE SPREMNIK

TT: ...(čija *su imena i likovi potonuli na pjeskovito dno ovog matorog uma*-...

UM JE SPREMNIK

Ovaj primjer u jezičkim izrazima za oba jezika koristi KM uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima, čime je predstavnik K1a.

3. ST: ...it would be hard for me *to have my thoughts heard*, and my needs met.

RAZUMIJEVANJE JE SLUŠANJE¹²

TT: ...više niko neće *imati* baš puno *sluha za moje misli* i potrebe.

RAZUMIJEVANJE JE SLUŠANJE

U primjeru se koristi ista KM uz ekvivalenciju metaforičnosti između jezičkih izraza za oba jezika te se svrstava u K1a.

4. ST: My mother was at home, in Sarajevo, deep in labor, attended to by a council of her women friends... When she was eventually taken to the hospital in obvious and audible pain... Thus my sooty alleged *sister's arrival* marked...

ROĐENJE JE DOLAZAK¹³

TT: Majka je bila kod kuće, u Sarajevu, u podmaklim trudovima, okružena vijećem bliskih prijateljica... Kad su je konačno odvezli u bolnicu, vidno i čujno u bolovima... Tako je *dolazak moje* navodno čađave *sestre* označio...

ROĐENJE JE DOLAZAK

U ovom primjeru u jezičkim izrazima za oba jezika koristi se ista KM i to uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima. Primjer se svrstava u K1a.

5. ST: I had knowledge, I *had ideas*, I knew...

¹² Ibarretxe-Antuñano (2002).

¹³ Lakoff i Turner (1989: 1).

IDEJE SU PREDMETI

TT: *Posjedovao sam znanje, ideje, znao sam...*

IDEJE SU PREDMETI

U ovom primjeru u jezičkim izrazima za oba jezika se koristi KM, također je ostvarena ekvivalencija konceptualizacije u jezičkim izrazima. Ovaj primjer pripada K1a.

6. ST: In our house, *in my life*, in my mother's life, every day, (...)

ŽIVOT JE SPREMNIK¹⁴

TT: U našoj kući, *u mom životu*, u životu moje mame, svaki dan, (...)

ŽIVOT JE SPREMNIK

U ovom primjeru su i autor i prevodilac iskoristili istu KM u jezičkim izrazima. Ovaj primjer svrstavamo u K1a.

7. ST: In our house, in my life, *in my mother's life*, every day, (...)

ŽIVOT JE SPREMNIK

TT: U našoj kući, u mom životu, *u životu moje mame*, svaki dan, (...)

ŽIVOT JE SPREMNIK

Primjer za oba jezika ima istu KM, kao i preslikavanje. Ovim opisom primjer pripada K1a.

8. ST: Once I *waged a successful campaign* against a bunch of teenagers who...

POLITIKA JE RAT

TT: Jednom smo *uspješno izveli akciju protiv* grupe tinejdžera koji...

POLITIKA JE RAT

Autor i prevodilac koriste istu KM u jezičkim izrazima. Ovaj primjer se svrstava u K1a.

9. ST: (...) I tried to outline how the joke was supposed to have worked, *digging thereby a deeper hole for myself*.

STANJA SU SPREMNICI

TT: (...) Pokušao sam pojasniti kako je šala trebala funkcionisati, čime *sam se* samo još više *ukopao*.

STANJA SU SPREMNICI

¹⁴ Katz i Taylor (2008).

U primjerima za oba jezika se koriste KM i to uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkom izrazu. Primjer se svrstava u K1a.

10. ST: But the moment you point at a difference, *you enter*, regardless of your age, *an already existing system of differences*, (...)

APSTRAKTNI KOMPLEKSNI SISTEMI SU GRAĐEVINE

TT: Ali onog trenutka kada ukažeš na razliku, *ulaziš*, bez obzira na svoju dob, *u već uspostavljeni sistem razlika*, (...)

APSTRAKTNI KOMPLEKSNI SISTEMI SU GRAĐEVINE

U primjeru na engleskom jeziku autor koristi KM kao i prevodilac u primjeru na b/h/s jezik. Ovaj primjer se svrstava u K1a.

11. ST: The primary *reason* for this spontaneous theoretical differentiation was *rooted in my parents' desire*...

APSTRAKTNI KOMPLEKSNI SISTEMI SU BILJKE

TT: Osnovni *razlog* ove spontane teoretske diferencijacije *bio je ukorijenjen u želji mojih roditelja*...

APSTRAKTNI KOMPLEKSNI SISTEMI SU BILJKE

U ovom primjeru se u oba jezika koristi KM uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima. Ovakav primjer je pripadnik K1a.

12. ST: And where the *tolerance level is high*, (...)

VIŠE JE GORE

TT: A tamo gdje je *nivo tolerancije visok*, (...)

VIŠE JE GORE

U primjeru se za oba jezika koriste KM uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima. Koristi se ista KM i isto preslikavanje, čime primjer pripada K1a.

13. ST: ...since their *distinguished careers disintegrated* in the process of displacement. APSTRAKTNA STRUKTURA KOMPLEKSNIH SISTEMA JE FIZIČKA STRUKTURA

TT: ...jer su se njihove *profesionalne karijere raspale* u procesu izmještanja.

APSTRAKTNA STRUKTURA KOMPLEKSNIH SISTEMA JE FIZIČKA STRUKTURA

U jezičkim izrazima za oba jezika se koriste iste KM i nalazi se isto preslikavanje. Primjer je predstavnik K1a.

14. ST: ...is called “*normal life*”, which is fundamentally unavailable to them despite all the integration promises. *They are much closer to it then any of us back home, (...)*

ŽIVOT JE PUTOVANJE

TT: ...zove “*normalan život*”, nešto što je njima u osnovi nedostupno uprkos svim integracionim obećanjima. *Oni su mnogo bliži tom normalnom životu nego bilo ko od nas koji su ostali kući, (...)*

ŽIVOT JE PUTOVANJE

Primjer za oba jezika ima istu KM i preslikavanje, čime se svrstava u K1a.

15. ST: She was hopelessly *entangled in her roots*, as it were.

LJUDI SU BILJKE

TT: I tako je bezizgledno ostala *zapatljana u svoje korijene*.

LJUDI SU BILJKE

Ovaj primjer za oba jezička izraza ima istu KM i isto preslikavanje. Prema tome, ovaj primjer se svrstava u K1a.

16. ST: *We had ideas and plans and hopes so...*

IDEJE SU PREDMETI

TT: *Imali smo ideje i planove i nade tako...*

IDEJE SU PREDMETI

Ovaj primjer u oba jezika ima istu KM i jednako preslikavanje, čime se svrstava u K1a.

17. ST: ...some of us thought we had made too many compromises: *the slide down the slippery slope of bourgeois mediocrity (the socialist version) had clearly begun when...*

PROMJENE SU KRETANJA

TT: ...neki od nas su bili mišljenja da smo već napravili previše ustupaka: bilo je jasno da *smo počeli kliziti u ponor malograđanske osrednjosti (socijalističku verziju iste) kada...*

PROMJENE SU KRETANJA

U ovom primjeru se u oba jezika koriste KM i to uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima. Ovaj primjer pripada K1a.

18. ST: After the demise, *we sank back into general ennui.*

STANJE JE SPREMNIK

TT: Nakon tog neuspjeha, opet *smo potonuli u sveopšte nezadovoljstvo.*

STANJE JE SPREMNIK

Ista KM s istim preslikavanjem se koristi u jezičkim izrazima za oba jezika. Primjer pripada K1a.

19. ST: Isidora's twentieth *birthday was coming up*, and she...

VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE PREDMETA

TT: *Približavao se Isidorin dvadeseti rođendan*, i ona...

VRIJEME KOJE PROLAZI JE KRETANJE PREDMETA

Ovaj primjer u oba jezička izraza ima istu KM i isti način preslikavanja, čime svrstavamo ovaj primjer u K1a.

20. ST: (...) except for a young Communist spy who has managed to infiltrate the inner circle and who will *make them pay in the end.*

ODMAZDA JE FINANSIJSKA TRANSAKCIJA¹⁵

TT: (...) izuzev jednog mlađahnog komunističkog špijuna koji se uspio infiltrirati u uski krug probranih i koji će ih na kraju *natjerati da plate za svoja nedjela.*

ODMAZDA JE FINANSIJSKA TRANSAKCIJA

U primjeru je pronađena ista KM u oba jezika s istim preslikavanjem za oba jezička izraza. Primjer pripada K1a.

21. ST: (...) rumors about the *collapse of the state company* Agrokomerc, (...)

KOMPANIJE SU GRAĐEVINE

TT: (...) glasine o *kolapsu državne firme* Agrokomerc, (...)

KOMPANIJE SU GRAĐEVINE

U ovom primjeru se u oba jezika koristi ista KM i to uz ekvivalenciju konceptualizacije u jezičkim izrazima. Ovaj primjer se svrstava u K1a.

¹⁵ Toyoda (2013: 14).

22. ST: Belgrade in the nineties *was fertile ground* for the most virulent *fascism*, (...)

IDEJE SU BILJKE¹⁶

TT: Devedesetih godina Beograd je bio *plodno tlo* za najotrovniji oblik *fašizma* (...)

IDEJE SU BILJKE

Ista KM se koristi u oba jezička izraza ovog primjera s istim preslikavanjem, čime primjer svrstavamo u K1a.

23. ST: (...) *maybe I had been a pawn* in her chess musical.

ŽIVOT JE SPORTSKA IGRA

TT: (...) možda *sam bio pijun* u njenom šahovskom mjuziklu.

ŽIVOT JE SPORTSKA IGRA

U ovom primjeru se u oba jezika koristi ista KM i koristi se isto preslikavanje u jezičkim izrazima. Primjer pripada K1a.

24. ST: So, I *broke up the story into seven installments*, each of which could fit into the three minutes (...)

APSTRAKTNA STRUKTURA KOMPLEKSNIH SISTEMA JE FIZIČKA STRUKTURA

TT: Zato *sam razbio priču u sedam nastavaka*, od kojih je svaka mogla stati u tri minute (...)

APSTRAKTNA STRUKTURA KOMPLEKSNIH SISTEMA JE FIZIČKA STRUKTURA

U ovom primjeru se u oba jezika koristi ista KM i isto preslikavanje. Primjer pripada K1a.

25. ST: *The phones*, however, *were on fire*, for an hour or so, live on air.

INTENZITET JE VRUĆINA

TT: *Telefoni su se*, međutim, *zapalili*, i pozivi su pljuštali uživo u programu narednih sat.

INTENZITET JE VRUĆINA

U ovom primjeru se u oba jezička izraza nalazi ista KM i isto preslikavanje te se primjer svrstava u K1a.

26. ST: Kauders became real at that moment – he was my Virgin appearing in the soundproof studio glass, behind which there was an indifferent

¹⁶ Lakoff i Johnson (1980).

sound engineer and *a few people sparkling with the electricity of transgressive excitement.*

OSJEĆAJI SU FIZIČKE SILE¹⁷

TT: Kauders je u tom trenutku postao stvaran – on je bio moja Djeвица koja se ukazala na staklu studija, iza kojeg sjedi nezainteresovani tonac i još *par ljudi koji bljeskaju elektricitetom zaraznog ushićenja.*

OSJEĆAJI SU FIZIČKE SILE

U ovom primjeru se u oba jezička izraza koristi ista KM i isto preslikavanje. Primjer svojim opisom spada u K1a.

3.2.2. Primjeri koji pripadaju K1b – metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom različite konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja

1. ST: My mother was at home, in Sarajevo, *deep in labor*, attended to by a council of her women friends.

STANJE JE SPREMNIK

TT: Majka je bila kod kuće, u Sarajevu, *u poodmaklim trudovima*, okružena vijećem bliskih prijateljsica.

STANJE JE SPREMNIK

U ovom primjeru u jezičkim izrazima za oba jezika se koristi KM, ali uz nešto različitu konceptualizaciju. Orijehtacijska metafora u engleskom jeziku se oslanja na koncept orijentacije duboko – plitko, dok je u prijevodu na b/h/s jezik ta orijentacija blizu – daleko. Primjer ima obilježje K1b.

2. ST: Mother did *stay out of my sight* for a while, (...)

VIDNO POLJE JE SPREMNIK¹⁸

TT: Majka mi *se izgubila iz vida* i nije je bilo neko vrijeme, (...)

VIDNO POLJE JE SPREMNIK

Primjer za oba jezika ima istu KM, ali se preslikavanja donekle razlikuje zbog izraza ‘ostati van vida’ i ‘izgubiti se iz vida’. Zbog pomenute razlike primjer se svrstava u K1b.

¹⁷ Lakoff (1994), online: <http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~sugimoto/MasterMetaphorList/mappings/Emotions.Are.Physical.Forces.html>.

¹⁸ Lakoff (1994), online: http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~sugimoto/MasterMetaphorList/metaphors/The_Visual_Field_Is_A_Container.html.

3. ST: (...) *I had her existence in my hands.*

KONTROLA JE DRŽANJE (NEČEG U RUCI)

TT: (...) *ja sam u svojim rukama držao njen život.*

KONTROLA JE DRŽANJE (NEČEG U RUCI)

U jezičkim izrazima za oba jezika koristi se ista KM, ali jezički izraz koji koristi autor ima koncept 'imati', dok prevodilac koristi koncept 'držati'. Primjer se svrstava u K1b zbog različitog preslikavanja.

4. ST: His *adrenaline* was no doubt *high*, he must've been pretty terrified and confused, so he said: "I am a professor."

VIŠE JE GORE

TT: *Adrenalin mu je bez sumnje bio skočio*, mora da je bio poprilično uplašen i zbunjen, pa je odgovorio: "Ja sam profesor."

VIŠE JE GORE

Jezički izrazi pripadaju istoj KM, ali se preslikavanje razlikuje. U jezičkom izrazu na engleskom jeziku se koristi prilog 'visok' kao pojam koji se veže za SD, dok za b/h/s jezik prevodilac koristi glagol 'skočiti'. Ovaj primjer pripada K1b.

5. ST: (...) where Nazi symbols were exhibited and values belonging to *the darkest recesses* of history (...)

ZLO JE TAMNO/CRNO

TT: (...) gdje su se isticali nacistički simboli i gdje su se slavile vrijednosti koje pripadaju *najmračnijim ponorima istorije* (...)

ZLO JE TAMNO/CRNO

U ovom primjeru se u oba jezika koristi KM, ali uz različito preslikavanje zbog pojmova 'rase' u jezičkom izrazu za engleski jezik i 'ponori istorije' za prijevod na b/h/s jezik. Primjer se bilježi u K1b.

6. ST: (...) occasionally writing invectives against government idiocy and general stupidity, then reading them on the air. *Soon I moved on to producing* haughty film and book reviews (...)

PROMJENA JE KRETANJE

TT: (...) povremeno pisao pogrdne komentare idiotizmima vlasti i njihovoj generalnoj gluposti, koje bih onda pročitao u eteru. *Ubrzo sam prešao na pisanje* bahatih recenzija filmova i knjiga (...)

PROMJENA JE KRETANJE

U ovom primjeru se koristi ista KM u oba jezika, ali preslikavanje nije isto. Izvorni jezički izraz koristi pojam ‘produkcija’, dok se u prijevodu koristi ‘pisanje’, a time primjer pripada K1b.

3.2.3. Primjeri koji pripadaju K2 – metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom različite konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja

1. ST: (...) promising *an explosion that never came*.
DOGAĐAJI SU PREDMETI KOJI SE KREĆU
TT: (...) obećavajući *eksploziju do koje nikad nije došlo*.
DOGAĐAJI SU PREDMETI PREMA KOJIMA SE NEŠTO KREĆE

U ovom primjeru se za oba jezika koriste KM. Međutim, riječ je o različitim KM koje su korištene u jezičkim izrazima, čime ovaj primjer pripada K2.

2. ST: (...) at the time *scaring the living daylight*s out of our parents, (...)
TIJELA SU SPREMNICI ZA OSJEĆAJE
DOBRO JE SVJETLO¹⁹
TT: (...) bili *najgora noćna mora* naših roditelja.
LOŠE JE TAMNO²⁰

U primjerima za oba jezika se koriste KM, ali napominjemo da se koriste različite KM. Ovakav primjer pripada u K2.

3.2.4. Primjeri koji pripadaju K3 – metaforičan izraz je preveden nemetaforičnim sličnog značenja (poznato i kao parafraziranje)

1. ST: On the evening of March 27, 1969, my father was in Leningrad, USSR, *in pursuit of his advanced electrical engeneering degree*.
NAMJERE SU ODREDIŠTA
TT: Tu večer 27. marta 1969. godine, moj otac je bio u Lenjingradu, u SSSR-u, na postdiplomskom studiju elektrotehnike.

¹⁹ Forceville i Renckens (2013).

²⁰ Forceville i Renckens (2013).

U ovom primjeru na engleskom jeziku autor koristi KM, dok u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Ovaj primjer se svrstava u K3.

2. ST: ...she *was not as half as happy* to see me as I (...)

INTENZITET OSJEĆAJA JE IZNOS/KOLIČINA²¹

TT: ...ona nije bila ni upola sretna što me vidi koliko sam ja (...)

Autor koristi KM u jezičkom izrazu na engleskom jeziku, dok u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Svojim karakteristikama primjer spada u K3.

3. ST: (...) we *spent time* at one another's homes (...)

VRIJEME JE NOVAC

TT: (...) vrijeme smo provodili družeći se po kućama (...)

U prijevodu na b/h/s jezik nije iskorištena KM, ali u jezičkom izrazu za engleski jezik autor jeste koristio KM. Ova obilježja svrstavaju primjer u K3.

4. ST: (...) but never would I have gone to war and *taken blows* for those.

RADNJE SU PREDMETI

TT: (...) ali ništa od toga nije bilo vrijedno odlaska u rat ili premlaćivanja.

Autor koristi KM u primjeru za engleski jezik, ali u prijevodu za b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Primjer pripada u K3.

5. ST: (...) old enough *to be getting into rock music*, (...)

AKTIVNOSTI SU SUPSTANCE

TT: (...) dovoljno star da se fura na rock muziku, (...)

Na engleskom jeziku autor koristi KM, dok u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Primjer pripada u K3.

6. ST: Let me not *go through all the steps of the descent into a disaster* – before long the party was over.

PROMJENE SU KRETANJA

STANJA SU SPREMNICI

VERBALNA KOMUNIKACIJA JE PUTOVANJE/KRETANJE

TT: Nema potrebe da spominjem detalje ove propasti – uskoro je proslavi došao kraj; (...)

²¹ Kövecses (2002b).

U prijevodu na b/h/s jezik nije korištena KM, dok na engleskom jeziku autor jeste koristio više KM. Ovaj primjer se svrstava u K3.

7. ST: ...he *got even more into Bijelo Dugme*, a band I would forever hate.

AKTIVNOSTI SU SUPSTANCE

TT: ...počeo se još više furati na Bijelo dugme, grupu koju ću zauvijek prezirati.

Autor u primjeru za engleski jezik jeste koristio KM, dok u prijevodu na b/h/s jezik nije korištena KM. Ovakav primjer pripada u K3.

8. ST: (...) Hamilton is a steel-mill town teeming with *job-hungry immigrants*.

ŽELJA JE GLAD

TT: (...) Hamilton je grad čeličana, pun imigranata koji su tu doselili u potrazi za poslom.

U primjeru na engleskom jeziku autor koristi KM, dok u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac ne koristi KM, prema čemu primjer ima karakteristike K3.

9. ST: (...) and he *spent time* in mental institutions.

VRIJEME JE NOVAC

TT: (...) a proveo je neko vrijeme po psihijatrijama.

U jezičkom izrazu na engleskom jeziku autor koristi KM, ali u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Ovaj primjer pripada K3.

10. ST: This concept *did not fly too well* with the socialist hippies.

USPJEH JE GORE

TT: Socijalističkim hipicima se nije baš svidio.

U ovom primjeru na engleskom jeziku se koristi KM, međutim, u prijevodu na b/h/s jezik nije korištena KM. Primjer pripada u K3.

11. ST: (...) eventually accumulating about one thousand dreadful poems, the subject of *which flip-flopped between* boredom and meaninglessness, (...)

TEKST JE PUT

TT: (...) da bih na kraju nakupio oko hiljadu užasnih pjesama, čije su teme varirale između dosade i besmisla (...)

Autor je koristio KM u jezičkom izrazu za engleski jezik, dok u prijevodu na b/h/s jezik prevodilac nije koristio KM. Ovaj primjer pripada K3.

12. ST: (...) and proposed that I *be appointed head of the radio station*.

KOMPANIJE SU LJUDI

TT: (...) i predlagali da me se imenuje direktorom radiostanice.

U ovom primjeru se u jezičkom izrazu na engleskom jeziku nalazi KM, dok u prijevodu na b/h/s jezik KM nije korištena te se primjer svrstava u K3.

13. ST: (...) Kauders did *exist for a flickering moment*, like those subatomic particles (...)

ŽIVOT JE VATRA

TT: (...) Kauders jeste postojao jedan kratki trenutak, kao one subatomske čestice (...)

U ovom primjeru na engleskom jeziku autor koristi KM u jezičkom izrazu, dok u prijevodu na b/h/s jezik KM nije korištena te se primjer svrstava u K3.

4. ZAKLJUČAK

Podaci u zaključku se stvaraju na osnovu 47 primjera pronađenih u korpusu ovog rada.

Kategorija 1a (metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom iste konceptualne metafore istog preslikavanja i istog značenja (K1a)) zabilježena je u 26 (52%) primjera. Kategorija 1b (metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom iste konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja (K1b)) zabilježena je u 6 (12%) primjera.

Kategorija 2 (metaforičan izraz je preveden metaforičnim izrazom različite konceptualne metafore različitog preslikavanja i sličnog značenja (K2)) zabilježena je u svega 2 (4%) primjera. Kategorije koje potvrđuju pretpostavke iz uvoda, odnosno kategorija 1a, 1b i 2, ukupno iznose 34 (68%) primjera.

Kategorija 3 (metaforičan izraz je preveden nemetaforičnim sličnog značenja, poznato i kao parafraziranje (K3)), odnosno kategorija koja zbraja slučajeve kada se ne koristi KM u jezičkim izrazima u prijevodu na b/h/s jezik, potvrđena je u 13 (27,65%) slučajeva.

Za kategoriju 4 (metaforičan izraz je preveden nultim elementom (poznato i kao brisanje, izostavljanje ili nulti prijevod (K4)) nisu pronađeni primjeri u korpusu.

Ovim rezultatima potvrđujemo da je većina metaforičnih izraza koji su istraživani u korpusu ostala metaforična poslije prelaska iz engleskog jezika u b/h/s jezik.

Razlike u konceptualizaciji pojmova TD se ostvaruju kroz kategoriju 1b i kategoriju 2 koje ukupno broje 8 (16%) primjera.

Druga pretpostavka da će se pojaviti sličnost između engleskog i b/h/s jezika u konceptualizaciji za apstraktne pojmove (TD) prikazuje se i dokazuje kroz kategoriju 1a. U toj kategoriji se nalaze primjeri koji su u oba jezika ostvarili metaforičnost s istom KM i preslikavanjem te tim smatramo da je sličnost konceptualizacije dokazana kroz 26 (52%) primjera.

5. LITERATURA

1. Baker, M., ur., 1998. "Norms". U: *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London and New York: Routledge.
2. Cattah, J. R., 2006. *Semiotics, Pragmatics, and Metaphor in Film Music Analysis*. Ph. D. The Florida State University: College of Music.
3. Chesterman, A., 1997. *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation Theory*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publishing.
4. Culler, D. J., 1976. *Saussure*. Glasgow: Fontana/Collins.
5. Fauconnier, G. i Turner, M., 1998. "Mental Spaces, Conceptual Integration Networks". U: *Cognitive Science*, 22 (2), str. 133–187.
6. Fauconnier, G. i Turner, M., 2008. "Rethinking Metaphor". U: Raymond, W. G. Jr. ur. *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Forceville, C. i Renckens, T., 2013. "The good is light and bad is darkness Metaphors in Feature Films". U: *Metaphor and the Social World*, 3 (2), str. 160–179. Amsterdam: University of Amsterdam.
8. Goatly, A., 2007. *Washing the Brain-Metaphor and Hidden Ideology*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
9. Hajdarević, D. i Periša, A., 2015. "Znanje i gledanje u konceptualnoj metafori". U: *Croatica et Slavica Iadertina*. Zadar: Sveučilište u Zadru.

10. Halilović, S., Palić, I. i Šehović, A., 2010. *Rječnik bosanskoga jezika*. Sarajevo: Filozofski fakultet u Sarajevu.
11. Ibarretxe-Antuñano, I., 2002. "Mind-as-Body as a Cross-Linguistic Conceptual Metaphor*": U: *Miscelánea, A Journal of English and American Studies*, 25, str. 93–119. Zaragoza: University of Zaragoza.
12. Katz, N. A. i Taylor, T. E., 2008. "The Journeys of Life: Examining a Conceptual Metaphor with Semantic and Episodic Memory Recall" [e-book]. U: *Metaphor and Symbol*, 23, str. 148–173. Taylor & Francis Group, LLC, Psychology Press. Dostupno na: http://www.maraserrano.com/MS/articulos/mt_33042490.pdf [9. 7. 2018].
13. Kövecses, Z., 2002a. *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.
14. Kövecses, Z., 2002b. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
15. Lakoff, G., 1987. *Women, Fire, And Dangerous Things: What Categories Reveal About The Mind*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
16. Lakoff, G., 1994. Master Metaphor List [online]. University of California, Berkeley. Dostupno na: http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~sugimoto/MasterMetaphorList/metaphors/The_Visual_Field_Is_A_Container.html [9. 7. 2018].
17. Lakoff, G. i Turner, M., 1989. *More Than Cool Reason: A field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
18. Lakoff, G. i Johnson, M., 1980. "The Metaphorical Structure of the Human Conceptual System" [e-book]. U: *Cognitive Science*, 4 (2), str. 195–208. Dostupno na: <https://pdfs.semanticscholar.org/7756/0f155993cf906f0d8077d940f06e40b43cf0.pdf> [9. 7. 2018].
19. Lakoff, G. i Johnson, M., 2003. [1980]. *Metaphors We Live By*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
20. Newmark, P., 1981. *Approaches to Translation*. Oxford: Pergamon.
21. Ortony, A., 1993. "Metaphor, Language, and Thought". U: Ortony, A. ur. *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
22. Pragglejaz Group, 2007. "MIP: A Method for Identifying Metaphorically Used Words in Discourse" [e-book]. U: *Metaphor and Symbol*, 22 (1), str. 1–39. Lawrence Erlbaum Associates, Dostupno na: http://www.lancaster.ac.uk/staff/eiaes/Pragglejaz_Group_2007.pdf [12. 7. 2018].
23. Schäffner, C., 1998. "Theory of 'Translatorial Action'". U: Baker, Mona, ur., *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London and New York: Routledge.

24. Schäffner, C., 2004. "Metaphor and Translation: some implications of a cognitive approach" [e-book]. U: *Journal of Pragmatics*, 36, str. 1253–1269. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378216604000244> [12. 7. 2018].
25. Schäffner, C., 2012. "Finding Space Under the Umbrella: The Euro Crisis, Metaphors, and Translation". *The Journal of Specialised Translation*, 17, str. 250–270.
26. Schmidt, G., 2012. *Kognitivno-lingvistički pristup prevodenju metafore s engleskog na hrvatski jezik*. Ph. D. Osijek: Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera.
27. Schmidt, G., 2015. "Applying Conceptual Metaphor Theory in Cross-linguistic and Translation Research". U: Belaj, B. ur. *Dimenzije značenja*, str. 243–265. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
28. Shuttleworth, M., 2011. "Translational Behaviour at the Frontiers of Scientific Knowledge: A Multilingual Investigation Into Popular Science Metaphor in Translation". *The Translator*, 17 (2), str. 301–323.
29. Shuttleworth, M., 2014. "Translation Studies and Metaphor Studies: Possible Paths of Interaction Between Two Well-Established Disciplines". U: Miller, D. R., Monti, E. ur. *Tradurre Figure/Translating Figurative Language*, str. 53–65. Bologna: Bononia University Press.
30. Tabakowska, E., 1993. *Cognitive Linguistics and Poetics of Translation*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
31. Toyoda, J., 2013. "Moral Accounting Metaphors in American Political Discourse". U: *Journal of Inquiry and Research*, br. 97.
32. Wang, F., 2013. "The Study on the Metaphorical Expressions About the Word Face". *US-China Foreign Language*, Vol. 11, No. 1, str. 33–39. Ningbo: Ningbo Dahongying University, David Publishing.

CONCEPTUAL METAPHOR IN SHORT STORIES OF ALEXANDAR HEMON

Summary

This paper examines metaphorical expressions and their conceptual metaphors, found in Alexandar Hemon's short stories. The corpus of this paper is two stories: *The Lives of Others* and *The Kauders Case*. The stories are taken from *The Book of My Lives* both in the Bosnian and English language. The stories used for the corpus of this paper were first written in English and that is why the research will start from the English language corpus. The Bosnian language translation was written by Irena Žolf and her translation is used for the Bosnian language corpus of this paper. The main goal of the paper is to show what happened when metaphorical expressions of one language came into the other on the conceptual metaphor level. In this paper the quality of the translation, translation procedures and translation strategies are not researched. It is hypothesised that most of the metaphorical expressions remained equal after they came into the other language as evidenced by the results in the conclusion. Naturally, conceptualization of certain concepts can differ (more, less or completely) among languages, however, another hypothesis is that there is a similarity in conceptualization for abstract concepts between mentioned languages. For the identification of metaphorical expressions MIPVU is used, that is adjusted Metaphor Identification Method Vrije Universiteit. Categorization of the examples in the corpus for English language and for B/H/S language is done according to Schmidt (2015).

Key words: *conceptual metaphor, MIPVU, structural metaphor, ontological metaphor, orientational metaphor, translation of conceptual metaphors*